

Giv nu skolereformen en chance

Forhastede beslutninger giver ofte problemer. Det bør Folketingets politikere minde hinanden om, inden de vælter folkeskolereformen omkuld.

Kronik

Mads Jacobsen
generalsekretær, Dansk Skoleskak

Lige siden folkeskolereformen blev vedtaget, har den været et politisk stormomsust emne, og kritiske spørgsmål fyger jævnligt om ørerne på politikere, skoleorganisationer og praktikere. Senest har regeringen fremlagt et folkeskoleudspil, der bl.a. erstatter store dele af den understøttende undervisning med fagtimer.

Dansk Skoleskak, der har tæt kontakt til over en tredjedel af landets folkeskoler, er af den klare opfattelse, at understøttende undervisning de fleste steder gør præcis det, der var hensigten – nemlig at understøtte elevernes læring og trivsel på nye og anderledes måder, der især kommer de udfordrede elever til gode. Elever, for hvem 10 års traditionel undervisning ikke har kvalificeret dem til en ungdomsuddannelse.

Nye reformer tager tid at implementere, og ingen regnede vel med, at folkeskolereformen skulle være et *quickfix*. Fire år efter reformen blev indført med historisk bred politisk opbakning synes de fleste skoler og kommuner efterhånden at have godt styr på både bevægelse og åben skole. Understøttende undervisning har derimod givet skolerne større udfor-

dringer, hvilket bl.a. blev understreget i en rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i juni 2016.

Her blev det konkluderet, at kun halvdelen af de adspurgte skoleledere havde besluttet et konkret fokus for, hvordan og med hvilket formål den understøttende undervisning skulle anvendes på deres skole. Over en tredjedel af alle landets folkeskoler er medlem af Dansk Skoleskak, og skoleskak er det måske mest udbredte tilbud i understøttende undervisning.

Det er vores erfaring, at på de skoler, hvor man sætter mål og retning for undervisningen ved hjælp af meningsfuldt indhold, har eleverne stor gavn af den understøttende undervisning. For nogle elever er de alternative undervisningsmetoder, der ofte anvendes i rammerne af den understøttende undervisning, faktisk det, der forløser deres udviklingspotentiale – både fagligt og socialt.

De første hårde vindstød i den nuværende debat om folkeskolereformen og understøttende undervisning kom, da statsminister, Lars Løkke Rasmussen, på Folkemødet på Bornholm i juni afslørede, at regeringen overvejede at erstatte understøttende undervisning med såkaldt rigtig undervisning. Med det seneste folkeskoleudspil – der bl.a. byder på forsøgsordninger med nye, mere selvbestemmende skoletyper – viser barometeret ikke læn-

gere blæst, men decideret storm.

Regeringen, anført af undervisningsminister, Merete Riisager, mener altså, at tiden nu er inde til at justere en række af de reformelementer, der angiveligt "fungerer mindre godt". Det vel at mærke kun godt og vel ét år inden den planlagte evaluering af reformen, og timingen i regeringens udspil er da også blevet talt imod af en bred vifte af skoleorganisationer.

Hver sjette elev forlader i dag folkeskolen uden mulighed for at starte på en ungdomsuddannelse, fordi de ikke har bestået afgangsprøven i både dansk og matematik. Ifølge en undersøgelse lavet af Nationalt Center for Skoleforskning (NCS) mistrives knap hver fjerde elev i folkeskolen.

Folkeskolen er altså udfordret på flere planer. Dansk Skoleskak er i tæt kontakt med tusindvis af elever og hundredvis af lærere og pædagoger fra over en tredjedel af landets folkeskoler.

Fra vores perspektiv er der noget, der tyder på, at det ikke er flere fagtimer, de elever, som efter 10 års skolegang stadig ikke kan starte på en ungdomsuddannelse, har brug for. Det er næppe mere af den såkaldte rigtige undervisning, statsministeren henviser til, der i fremtiden kommer folkeskolens ganske alvorlige udfordringer til livs.

Understøttende undervisning har netop givet skolerne en arena og platform, hvor de kan nytænke

undervisningen og gribe elevernes læring an på nye og anderledes måder, der ofte ikke er tilgængelige eller mulige inden for rammerne af de almindelige fagtimer.

På langt de fleste af de folkeskoler, Dansk Skoleskak dagligt er i kontakt med, er det tydeligt, at understøttende undervisning er dén blok på skoleskemaet, hvor lærere og pædagoger har mulighed for at nytænke, hvordan de vil angribe de udfordringer, lige netop deres elever står overfor.

Skoleskak er naturligvis ikke svaret på alle folkeskolens udfordringer.

”

Sæt jer på hænderne for en stund, tænk jer grundigt om, og lav så det bedst mulige træk.

Alligevel er det den undervisningsmetode, rigtig mange skoler griber fat i, når der står understøttende undervisning på skemaet. Det skyldes, at de har fået øjnene op for, at skoleskak gør en positiv forskel for alle eleverne – både fagligt og socialt – men på en anderledes måde end den normale undervisning.

En undersøgelse foretaget af TrykFondens Børneforskningscenter i 2015 fandt frem til, at elever,

der fik erstattet én matematiktime om ugen med skoleskak, blev dygtigere til matematik end de elever, der udelukkende modtog almindelig matematikundervisning.

Forskellen i elevernes matematiske kompetencer svarede til en tredjedel skoleårs undervisning i matematik. Alle eleverne blev dygtigere, men især klassernes top- og bundelever havde stort udbytte af skoleskakundervisningen, bl.a. de elever, der ofte keder sig i skolen.

Samtidig viser knap 60 års erfaring med skoleskak i Danmark, at skoleskak netop formår at løfte de elever, der er udfordret i skoledagen – også socialt. På skakbrættet finder mange elever en plads i fællesskabet, ved hjælp af både faglige og sociale succesoplevelser. Det har stor betydning for deres muligheder for og mod på at tage en ungdomsuddannelse efter folkeskolen.

Er skoleskak så det eneste, der dur i understøttende undervisning? Næppe. Ikke alle, men mange veje fører til Rom, og der findes sikkert flere alternative undervisningsmetoder, der kan sikre mål og retning i den understøttende undervisning.

Skoleskak er imidlertid et eksempel på fagligt relevant indhold, der styrker matematiske kompetencer og god skoleopførsel, med klar direkte transfer til den øvrige undervisning. Evidensbaseret, gennemtestet og med opbakning fra engagerede lærere og pædagoger – der ofte finder sammen i et produktivt samarbejde om elevernes læring, når der står skoleskak på skemaet.

Hård kuling rusker nok en gang i folkeskolereformen, denne gang med vindstød af stormstyrke, der truer med at vælte hele eller dele af den omkuld. Dansk Skoleskaks budskab til politikere er imidlertid klart: Kassér eller minimer ikke en undervisningsform, der faktisk fungerer og er til stor gavn for mange tusinde elever faglige og sociale udvikling og trivsel – især de elever, vi i dag ikke lykkes tilstrækkeligt med i den traditionelle undervisning.

Betragt undervisningsformen som en ælling med svanepotentiale, frem for en alien uden gang på jord. Med mål, retning og det rette indhold kan undervisningsformen være et vigtigt element i kampen mod de alvorlige udfordringer, folkeskolen står overfor.

Forhastede beslutninger giver ofte problemer på skakbrættet såvel som i resten af livet. Det er blandt det vigtigste, eleverne lærer i skoleskak.

Dansk Skoleskaks opfordring til Folketingets politikere er derfor den samme, som hundredvis af lærere og pædagoger hver dag giver tusindvis af børn og unge, når de underviser i skoleskak på landets folkeskoler: Sæt jer på hænderne for en stund, tænk jer grundigt om, og lav så det bedst mulige træk.

For de skoler, som satser på skoleskak i understøttende undervisning, er der evidens for, at det kommer alle eleverne til gode – uanset om de drømmer om 02 eller 12.

